

EL SOMRIURE DE LES DONES

NICOLAS BARREAU
EL SOMRIURE
DE LES DONES

Traducció de Ramon Monton

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
TÍTOL ORIGINAL: *DAS LÄCHELN DER FRAUEN*
PRIMERA EDICIÓ: GENER DEL 2012
© THIELE VERLAG, 2011
PUBLICAT PER PRIMER COP A ALEMANYA PER THIELE VERLAG
PER ACORD AMB SALMAIALIT
© DE LA TRADUCCIÓ: RAMON MONTON, 2012
© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
CARRER PEU DE LA CREU, 4 – 08001 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-1487-6
DIPÒSIT LEGAL: B. 39.409-2011
FOTOCOMPOSICIÓ: VÍCTOR IGUAL, S.L.
CARRER ARAGÓ, 390 – 08013 BARCELONA
IMPRÈS A: REINBOOK

www.columnnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense l'autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

La felicitat és un abric vermell amb el folre estripat.

JULIAN BARNES

I

L'any passat, al mes de novembre, un llibre em va salvar la vida. Ja sé que sembla inversemblant. N'hi ha que fins ho trobaran exagerat, o melodramàtic. I, tanmateix, va ser ben bé així.

I no és que algú m'apuntés directament al cor i que la bala quedés prodigiosament clavada entre les pàgines d'un gruixut llibre de Baudelaire enquadernat amb pell, com es pot veure de vegades a les pel·lícules. La meua vida no és tan emocionant com això.

No, el meu pobre cor estúpid ja havia resultat ferit abans, en un dia que semblava igual que qualsevol altre.

Encara me'n recordo exactament. Els últims clients del restaurant —un grup d'americans força sorollosos, una discreta parella japonesa i uns quants francesos amb una gran facilitat per esbatussar-se— s'hi havien quedat molta estona, com sempre, i els americans, després del *gâteau au chocolat*, s'havien llepat els llavis entre un munt de «aahs» i «oohs».

Com sempre, després de servir les postres, Suzette havia preguntat si la necessitava i, en rebre la meua resposta negativa, se'n va anar corrents, feliç. I Jacquie, com sem-

pre, estava de mal humor. Aquest cop s'havia empipat amb els costums culinaris dels turistes i havia posat els ulls en blanc mentre ficava els plats escurats al rentavaixella.

—*Ah, les Américains!* No entenen gens la cuina francesa, no l'entenen en absolut! Sempre es mengen els guarniments, per què haig de cuinar per a bàrbars? M'hauria agradat tirar-ho tot a terra, del mal humor que em posen!

S'havia tret el davantal i, en sortir, em va grunyar «*Bonne nuit*» abans d'enfilar-se a la seva vella bicicleta i desaparèixer enmig del fred de la nit. Jacquie és un gran cuiner i l'aprecio molt, encara que porti a tot arreu el seu caràcter rondinaire com si fos una olla de bullabessa. Ja era cuiner al Temps des Cerises quan el petit restaurant amb les estovalles de quadrets blancs i vermells de la Rue Princesse, un carrer una mica apartat de l'animat boulevard Saint Germain, encara era del meu pare. Al meu pare li encantava la cançó «*Le temps des cerises*», que és tan preciós però passa tan aviat, una cançó d'afirmació vital però alhora una mica melangiosa sobre amants que es troben i es tornen a perdre. I malgrat que l'esquerra francesa va convertir aquesta antiga cançó en el seu himne no oficial, com un símbol de ruptura i progrés, crec que el veritable motiu pel qual el pare va anomenar així el seu restaurant van ser certs records personals més que no pas la voluntat de recordar la Comuna de París.

Aquest és el lloc on vaig créixer, i quan, després de l'escola, m'asseia a la cuina amb els meus quaderns envoltada del soroll de les olles i les paelles i de mil olors prometedores, podia estar segura que Jacquie sempre em tenia preparada una petita exquisidesa.

Jacquie, que en realitat es diu Jacques Auguste Berton, és de Normandia, on l'aire fa olor de sal i el mar infinit, per damunt del qual el vent i els núvols duen a

terme el seu joc incessant, no ofereix cap obstacle a la vista, que s'estén fins a l'horitzó. Més d'una vegada al dia m'assegura que li encanta poder mirar lluny, ben lluny! I de vegades, a París, l'ofega la proximitat dels edificis i el soroll i troba a faltar la seva terra, a la costa.

—Qui ha sentit mai l'olor de la Côte Fleurie, com pot sentir-se bé envoltat de la pudor dels tubs d'escapament de París, digues?

I mentre em diu això, agita el ganivet de tallar la carn i em dirigeix una mirada reprovadora amb els seus immensos ulls marrons abans d'apartar-se del front amb un gest impacient els cabells foscos, que —ho comprovo amb una certa compassió— cada cop tenen més fils platejats.

No fa pas tant de temps que aquest home robust de mans enormes va ensenyar a una noia de catorze anys amb llargues tresses de color ros fosc com es prepara l'autèntica *crème brûlée*. Va ser el primer plat amb què vaig impressionar les meves amigues.

Naturalment, Jacquie no és un cuiner qualsevol. Quan era jove va treballar a la famosa Ferme Saint-Siméon d'Honfleur, la petita ciutat arran de l'Atlàntic que té una llum tan especial que és un veritable punt d'atracció de pintors i artistes.

—Allò tenia una mica més d'estil, benvolguda Aurélie.

Però per molt que rondini Jacquie, jo somric en silenci, perquè sé que mai no em deixarà a l'estacada. I així va ser també aquell novembre, quan el cel per damunt de París era blanc com la llet i la gent s'afanyava pels carrers amb gruixudes bufandes de llana. Va ser un novembre molt més fred que els altres que havia viscut a París. O només m'ho semblava a mi?

Poques setmanes abans, el meu pare havia mort. De cop i volta, sense cap avís previ, un bon dia el seu cor va decidir deixar de bategar. Jacquie el va trobar quan va obrir el restaurant a la tarda.

El pare estava estirat a terra amb expressió tranquil·la, envoltat de verdures fresques, cuixes de xai, ostres i hortalisses que havia comprat al matí al mercat.

Em va deixar el seu restaurant, la recepta per al seu famós *Menu d'amour*, amb el qual suposadament havia aconseguit molts anys enrere l'amor de la meva mare (que va morir quan jo encara era molt petita, per la qual cosa no sabré mai si tot plegat no va ser una invenció del meu pare), i unes quantes frases intel·ligents sobre la vida. Tenia seixanta-vuit anys, i em va semblar que era massa jove per morir. Però les persones que estimem sempre moren massa aviat, per al nostre gust, oi? Tant és, l'edat que tinguin.

—Els anys no representen res. L'únic que compta és el que et passa, en aquests anys —va dir el meu pare una vegada que va anar a portar roses a la tomba de la mare.

I quan, aquella tardor, em vaig disposar, amb decisió però un cert desànim, a seguir les passes del meu pare, em vaig adonar amb tota la cruesa que estava bastant sola al món.

Gràcies a Déu, tenia Claude, que treballava com a escenògraf al teatre, i l'enorme escriptori del costat de la finestra al seu petit taller del barri de la Bastilla sempre estava pleníssim de dibuixos i petites maquetes de cartró. Quan li arribava un encàrrec important, desapareixia durant uns quants dies. «La setmana que ve no estaré disponible», deia aleshores, i jo m'havia d'acostumar al fet que realment no agafés el telèfon ni obrís la porta per molt

que jo hi piqués. Al cap de poc, però, tornava a aparèixer com si no hagués passat res. Brillava al cel com un arc de Sant Martí, preciós i inabastable, em besava als llavis, entremaliat i insolent, i el sol jugava a fet i amagar entre els seus rínxols de color daurat.

Després m'agafava de la mà, se m'emportava fins al seu escriptori i m'ensenyava els seus projectes amb els ulls brillants.

No se li podia dir res.

Quan feia pocs mesos que coneixia Claude, vaig cometre l'error de dir-li francament la meva opinió i, amb el cap inclinat, fer-li unes quantes propostes de millora. Claude se'm va quedar mirant fixament, perplex, els seus ulls blaus i aigualits semblaven a punt de vessar i, amb un gest bruscat de la mà, va apartar tots els objectes que hi havia damunt de l'escriptori. Els colors, els llapis, els fulls, els gots, els pinzells i els petits bocins de cartró van volejar per l'aire com si fossin confeti, i la sofisticada i acurada maqueta per a l'escenari del *Somni d'una nit d'estiu* de Shakespeare es va trencar en mil trossos.

Des d'aleshores em vaig abstenir de fer observacions de naturalesa crítica.

Claude era molt impulsiu, d'humor molt canviant, molt tendre i molt especial. Tot en ell era «molt», semblava incapaç d'assolir un equilibrat terme mitjà.

Llavors devia fer dos anys que estàvem junts i mai no se m'hauria acudit qüestionar-me la relació amb aquella persona complicada i exageradament canviant. Si un s'hi fixa bé, no hi ha ningú que no tingui les seves complicacions, els seus punts febles i les seves manies. Hi ha coses que fem i coses que mai no fariem o que només fariem en circumstàncies molt determinades. Coses que provoquen les rialles dels altres o que remenin el cap, sorpresos.

Coses que, per estranyes que siguin, són inherents a cadascú de nosaltres.

Jo, per exemple, collecciono pensaments. Al meu dormitori hi ha una paret plena de paperets de colors que contenen pensaments que he volgut retenir perquè no es perdin a causa del seu caràcter intrínsecament fugisser. Pensaments sobre converses que he sentit en un cafè, sobre rituals i els motius que els fan importants, pensaments sobre petons furtius en un parc a la nit, sobre el cor i sobre habitacions d'hotel, sobre la llum que brilla entre les fulles dels arbres i sobre el temps que s'atura.

Enganxo les meves petites notes al paper clar de la paret com papallones tropicals, moments capturats sense cap més objectiu que mantenir-los a prop meu, i quan obro la porta balconera i una lleugera brisa travessa l'habitació, tremolen una mica com si volguessin fugir volant.

—Es pot saber què és, això? —va exclamar Claude, aixecant les celles amb posat incrèdul, la primera vegada que va veure la meva collecció de papallones. Es va aturar davant de la paret i va llegir amb interès unes quantes notes—. Que vols escriure un llibre?

—Per l'amor de Déu, no! Ho faig... —vaig haver de rumiar un instant però no vaig trobar cap explicació convincent—. Mira, ho faig perquè sí. No hi ha cap motiu especial. De la mateixa manera que hi ha gent que fa fotos.

—I no podria ser que estiguessis una mica grillada, *ma petite*? —va preguntar Claude, i després em va ficar la mà sota la faldilla—. Però no passa res, res de res, perquè jo també estic una mica boig... —em va passar els llavis pel coll i em va agafar molta calor— per tu.

Al cap de pocs minuts érem al llit, els meus cabells es van embullar d'una manera increïble, el sol es filtrava entre les cortines mig tancades i dibuixava cercles tremo-

losos al terra de fusta, i podria haver enganxat a la paret una nota que es digués *Sobre l'amor a la tarda*, però no ho vaig fer.

Claude tenia gana, vaig preparar unes truites per a nosaltres i ell em va dir que una noia que sabia fer unes truites com aquelles es podia permetre tenir manies. I ara n'explicaré una altra.

Sempre que estic trista o neguitosa, vaig a comprar flors. Naturalment, les flors també m'agraden quan sóc feliç, però els dies en què tot va cap per avall, les flors són com l'inici d'un nou ordre, d'una cosa que sempre és perfecta, passi el que passi.

Poso unes quantes campanetes blaves en un gerro i de seguida em sento millor. Planto floretes al meu vell balcó de pedra que dóna al pati i de seguida tinc la sensació tranquil·litzadora d'estar fent alguna cosa amb sentit. Em concentro completament en l'acte de desembolicar les plantes del paper de diari o de treure-les dels testos de plàstic i trasplantar-les als testos de fang del balcó. Quan toco la terra humida amb els dits i els hi enfonso, tot sembla més fàcil i apago la meva tristesa amb veritables cascades de roses, hortènsies i glicines.

No m'agraden els canvis en la meua vida. Sempre faig el mateix camí quan vaig cap a la feina i tinc un banc molt determinat de les Tulleries que en secret considero el meu banc.

I mai a la vida se m'acudiria girar-me mentre pujo unes escales a les fosques, perquè tinc l'obscur pressentiment que darrere meu hi ha alguna cosa esperant que em giri per atrapar-me.

Això de les escales no ho he explicat mai a ningú, ni tan sols a Claude. Però em sembla que ell tampoc no m'ho va explicar tot.

Durant el dia, cadascú feia la seva vida, i no sempre sabia exactament què feia Claude al vespre, mentre jo treballava al restaurant. Potser tampoc no volia saber-ho. Però, a la nit, mentre la solitud s'escampava per París, quan els últims bars tancaven i uns quants noctàmbuls sortien, tremolant, al carrer, jo era al llit, entre els seus braços, i em sentia segura.

I quan aquella nit vaig apagar els llums del restaurant i em vaig dirigir cap a casa amb una capsa plena de macarrons de gerds, encara no sospitava que trobaria el meu pis tan buit com el meu restaurant. Era, com ja he dit, un dia com qualsevol altre.

L'única diferència era que Claude s'havia acomiadat de mi i de la meva vida amb quatre frases.

L'endemà al matí, quan em vaig despertar, vaig saber que hi havia alguna cosa que no rutllava. Per desgràcia, no sóc d'aquelles persones que es desperten de cop, i al principi vaig sentir més aviat un estrany malestar que no pas el pensament concret que es va anar obrint pas fins a la meva consciència. Estava estirada entre els coixins tous i olorosos de lavanda, sentint els sorolls esmorteïts que entraven des del pati: un nen que plorava, la veu tranquil·litzadora d'una mare, unes passes feixugues que s'allunyaven lentament, la porta del pati que es tancava, grinyolant. Vaig parpellejar i em vaig girar cap a un costat. Mig adormida encara, vaig allargar la mà i vaig palpar buscant una cosa que ja no hi era.

—Claude? —vaig murmurar.

I llavors vaig adonar-me'n, clarament: Claude m'havia abandonat!

El que la nit abans encara em semblava estranyament inversemblant i, després d'unes quantes copes de vi, va convertir-se en una mena de somni impossible, va passar a ser un fet irreversible en començar aquell gris matí de novembre. Em vaig quedar immòbil, escoltant, però al pis regnava el silenci i a la cuina no se sentia ni un soroll. No hi havia ningú remenant les enormes tasses de color blau fosc ni renegant perquè la llet havia vessat. No se sentia aquella olor de cafè que foragitava el cansament. Ni la lleugera remor d'una màquina d'afaitar elèctrica. Ni una paraula.

Vaig girar el cap i vaig mirar a la porta balconera, les primes cortines blanques no estaven tirades i el fred del matí entelava els vidres. Em vaig tapar amb la manta i vaig recordar com la nit abans havia entrat amb els meus macarrons de gerds al pis fosc i buit sense sospitar res.

Només hi havia encès el llum de la cuina i, per un moment, em vaig quedar mirant sense entendre res la natura morta i solitària que s'oferia a la meua vista sota el llum metàl·lic negre.

Una carta escrita a mà damunt la vella taula de la cuina, sota un pot de melmelada d'albercoc amb què Claude havia untat el seu croissant al matí. Una tassa plena de fruita. Una espelma mig gastada. Dos tovallons de roba plegats de qualsevol manera i ficats dins les argolles platejades.

Claude no m'escrivia mai ni una nota però tenia una fixació amb el seu telèfon mòbil, de manera que, quan canviava de plans, em trucava o em deixava un missatge.

—Claude? —vaig exclamar, i en certa manera esperava una resposta, però vaig sentir la mà glaçada de la por aferrant-me. Vaig deixar caure els braços, els macarrons van lliscar de la capsa i van caure a terra a càmera lenta.

Vaig sentir que em marejava una mica. Em vaig asseure en una de les quatre cadires de fusta i vaig agafar el full de paper, amb posat incrèdul, com si això pogués canviar alguna cosa.

Vaig llegir i rellegir les poques paraules que Claude m'havia escrit al paper en la seva lletra enorme i cantelluda, finalment, fins i tot em va semblar sentir la seva veu aspra a cau d'orella, com un xiuxiueig enmig de la nit:

Aurélie,

He conegut la dona de la meua vida. Em sap greu que m'hagi passat just ara, però igualment hauria passat tard o d'hora.

Cuida't molt,

Claude

Al principi em vaig quedar immòbil i sense esma. Només em sentia el cor bategant a cent per hora. Era com si se m'hagués enfonsat el terra sota els peus. Al matí, Claude encara s'havia acomiadat de mi a l'entrada amb un petó que em va semblar força tendre. No sabia que era el petó amb què em traïa. Una mentida! Que trist, escapolar-se d'aquesta manera!

En un rampell de ràbia impotent, vaig rebregar el paper i el vaig tirar en un racó. Al cap de pocs segons m'hi vaig asseure al costat, plorant, i vaig allisar el full de nou. Em vaig beure una copa de vi negre i després una altra. Vaig deixar anar precés desesperats i malediccions horribles. Vaig anar amunt i avall pel pis, vaig beure una mica més de vi per agafar valor i vaig cridar a l'auricular que em truqués de seguida. Em penso que vaig repetir l'intent unes vint-i-cinc vegades abans d'arribar a la conclusió, enterbolida per l'alcohol, que els meus intents no

servirien de res. Claude ja devia ser a anys llum d'allà, i les meves paraules ja no podien arribar-li.

Tenia mal de cap. Em vaig aixecar i vaig anar a les pal-pentes pel pis com una somnàmbula amb la meva curta camisa de dormir —de fet, era la part de dalt del pijama de Claude, de ratlles blaves i blanques, que m'anava mas-sa gran.

La porta del lavabo era oberta. Vaig fer una breu ins-pecció visual per assegurar-me que tot allò era veritat. La màquina d'afaitar havia desaparegut, com també el raspall de dents i el perfum Aramis.

A la sala d'estar no es veia enlloc la manta de caix-mir de color vermell fosc que havia regalat a Claude pel seu aniversari i damunt la cadira no hi havia tirat de qual-sevol manera, com sempre, el seu jersei fosc. L'imper-meable del penja-robes del costat de la porta també havia desaparegut. Vaig obrir de cop l'armari de l'entrada. Uns quants penjadors buits van topar lleugerament. Vaig aga-far aire. S'ho havia emportat tot. Fins i tot els mitjons del calaix de baix. Devia haver planejat la seva fugida amb molta cura, i em vaig preguntar com és que no m'havia adonat de res, absolutament de res, que no tingués ni idea que s'havia enamorat d'una altra i volia anar-se'n, que ja besava una altra dona encara que em besés a mi.

Al mirall llarg de marc daurat de l'entrada, damunt de la calaixera, es reflectia el meu rostre esblaimat i amb els ulls vermells de tant plorar com una lluna pàl·lida envol-tada d'ones tremoloses de color ros fosc. Els meus cabells llargs amb la clenxa al mig es veien embullats com des-prés d'una apassionada nit d'amor, però aquella nit no hi havia hagut ni abraçades vehements ni juraments mus-

sitats a cau d'orella. «Tens uns cabells com de princesa de conte», em deia Claude. «Ets la meva Titània».

Jo vaig riure amargament, em vaig acostar al mirall i em vaig examinar amb la mirada implacable d'una persona desesperada. Amb el meu posat i amb les profundes ulleres que se'm dibuixaven sota els ulls, em vaig recordar la boja de Chaillot. Al marc del mirall, a la dreta, per damunt meu, hi havia la foto que tant m'agradava en què sortim Claude i jo. És d'un vespre càlid d'estiu en què passejàvem pel Pont des Arts, i ens la va fer un africà molt simpàtic que venia bosses al pont. Encara recordo que tenia unes mans increïblement grosses —la meva càmera semblava de joguina, entre els seus dits— i que va passar una estona fins que per fi va prémer el disparador.

A la foto sortim tots dos rient i amb els caps molt junts davant d'un cel profundament blau que embolcalla dolçament la silueta de París.

Les fotos menteixen o diuen la veritat? El dolor ens fa posar filosòfics.

Vaig baixar la foto, la vaig deixar damunt la fusta fosca i em vaig repenjar amb totes dues mans damunt de la calaixera. «Que ça dure!», havia exclamat l'africà, amb veu profunda i allargant molt la erra, mentre reia. «Que ça dure!». Que duri!

Vaig sentir que se'm tornaven a omplir els ulls de llàgrimes. Em van regalimar per les galtes i van caure com gruixudes gotes de pluja damunt de Claude i de mi, del nostre somriure i totes aquestes bajaranades de París, la ciutat dels enamorats, fins que tot es va tornar confús i irreconeixible.

Vaig obrir el calaix i vaig ficar la foto entre guants i bufandes.

—Molt bé —vaig dir, i vaig repetir—: Molt bé.

Després vaig tancar el calaix i vaig pensar que, al cap i a la fi, era ben fàcil desaparèixer de la vida d'una altra persona. Claude n'havia tingut prou amb unes quantes hores. I semblava que l'únic que en conservava era aquella part de dalt del seu pijama de ratlles, que havia quedat oblidat sense voler sota el meu coixí.

La felicitat i la infelicitat molt sovint tenen fronteres molt tènues. O, per dir-ho d'una altra manera, de vegades la felicitat agafa estranyes dreces.

Si Claude no m'hagués abandonat aleshores, aquell matí fred i gris de novembre segurament hauria quedat amb Bernadette. No hauria vagarejat per París sentint-me l'ésser més solitari del món ni m'hauria estat gaire estona a trenc d'alba al pont de Louis-Philippe, contemplant fixament l'aigua i compadint-me de mi mateixa, ni m'hauria refugiat fugint d'aquell policia jove i amoïnats a la petita llibreria de l'Île Saint-Louis, ni hauria trobat mai aquest llibre que convertiria la meua vida en una aventura tan meravellosa. Però anem a pams.

Almenys va ser tot un detall per part de Claude abandonar-me un diumenge, perquè el dilluns el Temps des Cerises és tancat. És el meu dia lliure i sempre l'aprofito per fer alguna cosa agradable. Generalment, vaig a alguna exposició, passo unes quantes hores al Bon Marché, el meu supermercat preferit, o bé vaig a veure Bernadette.

Bernadette és la meua millor amiga. Ens vam conèixer fa vuit anys en un viatge amb tren, quan la seva filla petita, Marie, se'm va acostar corrent i em va abocar una tassa de cacau damunt del meu vestit de punt de color de crema. Les taques no han marxat mai del tot, però al final d'aquest entretingut viatge en tren d'Avinyó a París i

d'intentar totes dues, sense gaire èxit, netejar el vestit amb aigua i tovallons de paper del lavabo mentre el tren ens feia ballar d'una banda a l'altra, ja quasi érem amigues.

Bernadette és tot el que jo no sóc. És difícil d'impresionar, té un bon humor impertorbable i és molt trempada. S'agafa les coses tal com vénen, amb una calma remarcable, i sempre procura treure'n coses bones. És una d'aquelles persones que, amb quatre frases, arreglen i fan d'allò més senzilles coses que jo trobo terriblement complicades, mentre em diu, mirant-me divertida amb els seus ulls de color blau fosc: «I ara, Aurélie! Quines coses que arribes a pensar! Però si tot plegat és molt fàcil!».

Bernadette viu a l'Île Saint-Louis i fa de mestra a l'École Primaire, tot i que també podria fer tranquil·lament d'assessora per a persones que es compliquen la vida pensant.

Quan miro el seu rostre clar i bonic, sovint penso que és una de les poques dones a qui realment afavoreix portar els cabells recollits en un simple monyo. I quan du els cabells rossos deixats anar, que li cauen fins a les espatlles, sovint els homes es giren per mirar-la.

Té una manera de riure escandalosa i encomanadissa, i sempre diu el que pensa.

Aquest era el motiu pel qual m'estimava més no veure-la aquell matí de dilluns, perquè a Bernadette mai no li havia agradat Claude.

—És un penjat —va dir, després que li presentés Claude mentre preniem una copa de vi—. Ja me'ls conec, jo, aquests. Són egocèntrics i no et miren als ulls.

—Però ell sí que em mira als ulls —li vaig respondre, rient.

—Amb ell no seràs feliç —va assegurar-me.

Llavors ho vaig trobar un judici una mica precipitat, però ara, mentre tirava cullerades de cafè a la gerra de vidre i hi abocava l'aigua bullent, vaig haver de reconèixer que Bernadette tenia raó.

Li vaig enviar un missatge de mòbil en què li comunicava amb paraules críptiques que no podia quedar per dinar. Després em vaig prendre el cafè, em vaig posar l'abric, la bufanda i els guants i vaig sortir al fred matí parisenc.

De vegades sortim per anar a algun lloc i de vegades només sortim per posar-nos a caminar i anar cada cop més lluny, simplement per escampar la boira i perquè ens passi la desesperació o tinguem prou temps per arribar a alguna conclusió.

Aquell matí jo no anava enlloc, tenia el cap estranyament buit i el cor tan feixuc que en sentia el pes, i involuntàriament em posava la mà damunt de l'abric aspre. Encara no hi havia gaire gent pel carrer i els talons de les meves botes ressonaven, perduts, damunt del vell empedrat quan vaig travessar l'arc de pedra que comunica la Rue de l'Ancienne Comédie amb el bulevard Saint-Germain. Quatre anys enrere em vaig posar molt contenta de trobar un pis en aquest carrer. M'agrada aquest barri petit i animat que, amb tots els seus tortuosos carrers i carrerons, les seves parades de verdura, ostres i flors i els seus cafès i botigues, s'estén més enllà del gran bulevard fins a la riba del Sena. Visc al tercer pis d'un vell edifici d'escales gastades de pedra i sense ascensor, i quan miro per la finestra veig el famós Procope, un restaurant que ja fa segles que existeix, que diuen que va ser la primera cafeteria de París i on es reunien literats i filòsofs.

Voltaire, Rousseau, Balzac, Hugo i Anatole France, grans noms la companyia espiritual dels quals omple amb una agradable esgarrifança la majoria dels clients que hi mengen, asseguts en bancs de pell vermells sota immenses aranyes.

—Quina sort que tens —va dir Bernadette quan li vaig ensenyar la meva nova llar i, per celebrar-ho, vam anar a sopar al Procope un exquisit *coq au vin*—, quan penso en tots els personatges que han passat per aquest local... I tu vius només a quatre passes d'aquí, és fantàstic!

I va mirar al seu voltant, entusiasmada, mentre jo agafava amb la forquilla un tros de pollastre amarat de vi, me'l quedava mirant, capficada, i pensava si jo devia ser una persona banal i inculta.

Perquè haig de reconèixer, francament, que m'impressionava més que al Procope s'hi hagués pogut menjar el primer gelat de París que no pas tots aquells homes barbuts que escrivien els seus pensaments profunds damunt d'un paper, però la meva amiga potser no ho hauria entès.

El pis de Bernadette és ple de llibres, col·locats en prestatgeries d'uns quants metres d'alçada que s'estenen a banda i banda dels marcs de les portes, i n'hi ha damunt la taula del menjador, de l'escriptori, de la taula de la sala d'estar i de la tauleta de nit, i una vegada, sorpresa, fins i tot vaig trobar una tauleta al costat del lavabo amb uns quants llibres al damunt.

—No em podria imaginar viure sense llibres —em va dir una vegada Bernadette, i jo vaig assentir amb el cap, una mica avergonyida.

En el fons, jo també llegeixo. El que passa és que, en general, de seguida em poso a fer altres coses i, després de la lectura, m'agrada fer una llarga passejada o preparar un

pastís d'albercocs, i és precisament l'olor meravellosa d'aquesta barreja de farina, mantega, vainilla, ous, fruita i nata que s'escampa pel meu pis el que dóna ales a la meua fantasia i em fa somiar.

Possiblement tot ve d'aquella placa de metall amb un cullerot i dues roses que encara ara hi ha penjada a la cuina del Temps des Cerises.

Quan vaig aprendre a llegir a l'escola primària i les lletres començaven a formar de mica en mica un conjunt dotat de sentit, m'hi vaig acostar amb el meu uniforme de l'escola de color blau fosc i vaig desxifrar les paraules que contenia la placa:

«En rigor, només hi ha una mena de llibres que hagin contribuït a augmentar la felicitat del nostre món: els llibres de cuina».

La frase era d'un tal Joseph Conrad, i encara recordo que, durant un temps, vaig suposar amb tota naturalitat que aquell home devia ser un famós cuiner alemany, i per això em vaig quedar molt parada quan, més endavant, vaig descobrir per casualitat la seva novel·la *El cor de les tenebres*, que em vaig comprar per un sentiment d'antiga familiaritat però que després no vaig llegir.

En tot cas, el títol del llibre sonava tan ombrívol com l'humor que tenia aquell dia. Potser hauria estat el moment més adequat per agafar aquell llibre, vaig pensar, amb amargura. Però quan sóc infeliç no llegeixo llibres, sinó que planto flors.

Això és almenys el que pensava en aquell moment, sense saber que, aquella mateixa nit, fullejaria amb avidesa les pàgines d'una novel·la que em vaig trobar per atzar, tot i que penso que allò havia de ser més que un simple atzar.

Vaig saludar Philippe, un dels cambriers del Procope,

que em va tornar el gest amablement a través del vidre, vaig passar amb indiferència per davant del brillant aparador de la joieria Harem i vaig trencar cap al bulevard Saint-Germain. Havia començat a ploure, els cotxes em passaven pel costat esquitxant els vianants, em vaig embolicar bé amb la bufanda i vaig continuar caminant pel bulevard, impertorbable.

I per què han de passar sempre coses terribles o depriments al mes de novembre? Novembre em resultava la pitjor època imaginable per ser infeliç, perquè la varietat de flors que es podien plantar era limitada.

Vaig clavar una puntada de peu a una llauna buida de cola, que va rodolar sorollosament per la voravia i, finalment, va anar a parar a la calçada.

Un caillou bien rond qui coule, l'instant d'après il est coulé... Era com en aquella cançó increïblement trista d'Anne Sylvestre, «La chanson de toute seule», la dels còdols que rodolen i al cap d'un moment s'enfonsen al Sena. Tothom m'havia abandonat. El pare era mort. Claude havia desaparegut, i jo em sentia més sola que mai en tota la meua vida. Llavors em va sonar el telèfon mòbil.

—Hola? —vaig dir, i vaig estar a punt d'ennuegar-me. Vaig sentir com l'adrenalina m'inundava tot el cos només de pensar que podia ser Claude.

—Què et passa, bonica? —Bernadette va ser tan directa com sempre.

Un taxista va frenar fent grinyolar les rodes i es va posar a tocar el clàxon com un boig perquè un ciclista no havia respectat la preferència de pas. Semblava que s'enfonsés el món.

—Per l'amor de Déu, però què és això? —va exclamar Bernadette al telèfon abans que jo li pogués contestar alguna cosa—. Estàs bé? On ets?

—En algun lloc del bulevard Saint-Germain —vaig respondre amb veu planyívola i em vaig arrecerar un moment sota la vela d'una botiga que tenia paraigües de colors amb caps d'ànec a l'aparador. L'aigua em regalimava dels cabells humits i vaig sentir que m'ofegava en una onada immensa d'autocompassió.

—En algun lloc del bulevard Saint-Germain? I es pot saber què caram fas en algun lloc del bulevard Saint-Germain? M'has escrit que t'havia passat alguna cosa, oi?

—Claude se n'ha anat —vaig dir, i vaig posar-me a somicar pel telèfon.

—Què vol dir que se n'ha anat? —la veu de Bernadette, com sempre que parlava de Claude, va adoptar de seguida un to impacient—. És que aquest idiota ha tornat a desaparèixer i no et diu on para?

Jo havia comès l'estupidesa d'explicar a Bernadette la tendència a l'escapisme de Claude, i ella no s'ho havia agafat gens bé.

—Se n'ha anat per sempre —vaig afegir, sanglotant—. M'ha abandonat. Sóc tan desgraciada!

—Sí que l'hem feta bona! —va dir Bernadette, i la seva veu era càlida com una abraçada—. Sí que l'hem feta bona, pobra Aurélie. Però què ha passat?

—Ell... té... una... altra... —vaig continuar dient, sense poder parar de sanglotar—. Ahir, quan vaig arribar a casa, totes les seves coses havien desaparegut, i hi havia una nota... una nota...

—Que ni tan sols t'ho ha dit personalment? Però quin imbècil! —Bernadette em va interrompre i va agafar aire, indignada—. Sempre t'havia dit que Claude és un imbècil, sempre, sempre! Una nota! Això realment és el *súmmum*, és una vergonya!

—Si us plau, Bernadette!

—Què? Que encara vols defensar aquest idiota?

Jo vaig remenar el cap sense dir res.

—Ara fes el favor d'escoltar-me, estimada —va dir Bernadette, i jo vaig aclucar els ulls. Cada cop que Bernadette començava una frase amb «Ara fes el favor d'escoltar-me», generalment el que venia després era una opinió rotunda que solia ser encertada però que era dolorós haver de sentir—. Oblida tan aviat com puguis aquest pallasso! Ja sé que ara ho passes malament...

—Molt malament... —vaig somicar.

—D'acord, ara ho passaràs fatal, però aquest home és un impresentable i en el fons ho saps. Ara procura tranquil·litzar-te. Tot anirà bé, i et prometo que ben aviat coneixeràs un bon home, un bon home de veritat que sabrà valorar com cal una dona tan meravellosa com tu.

—Ai, Bernadette —vaig sospirar. Bernadette podia parlar així perquè s'havia casat amb un bon home de veritat que suportava amb una paciència increïble la seva tendència fanàtica de creure's sempre en possessió de la veritat.

—Escolta'm —va continuar dient—, agafa ara mateix un taxi i vés-te'n cap a casa, i de seguida que pugui et vindré a veure. I calma't, fes el favor, no hi ha cap motiu per muntar un drama.

Vaig empassar saliva. Per descomptat, era molt amable per part de Bernadette el seu propòsit de venir a casa meva a consolar-me, però tenia la sensació inquietant que el seu concepte de consol era molt diferent del meu. No estava segura de tenir gaires ganes de passar-me tot el vespre sentint com m'explicava per què Claude era el xitxarello més ridícul de tots els temps. Al capdavall, fins ahir mateix encara vivia amb ell, i m'hauria agradat trobar una mica més de comprensió en la meva amiga.

Però res no podia aturar la fantàstica Bernadette, que va afegir, amb la seva veu dogmàtica que no admetia rèplica:

—I et diré una altra cosa, Aurélie: estic contenta, molt contenta que Claude t'hagi abandonat. És una sort, si t'haig de dir la veritat. Perquè tu no t'hauries atrevit a fer el pas. Sé que ara mateix no t'agradarà sentir-ho, però t'ho diré igualment: que aquest idiota hagi desaparegut de la teva vida per a mi és un motiu de celebració.

—Doncs no saps com me n'alegro per tu —vaig respondre amb més acritud que no pretenia, i vaig adonar-me que el fet de sospitar que la meva amiga podia tenir raó em va posar increïblement furiosa—. Saps què et dic, Bernadette? Que et deixaré que ho celebri una mica tu tota sola i, si la teva immensa eufòria t'ho permet, deixa'm que estigui uns quants dies trista, d'acord? I deixa'm en pau!

I vaig penjar, vaig agafar aire i vaig desconnectar el mòbil.

Ja només em faltava això: ara m'havia barallat amb Bernadette. Davant de la marquesina, la pluja queia a bots i barrals damunt de l'empedrat, em vaig posar en un racó, tremolant de fred, i vaig pensar si realment no seria millor que me'n tornés cap a casa. Però la idea de tornar a un pis buit m'omplia de basarda. No tenia ni tan sols un gatet que m'esperés i que se m'arrambés, roncant, quan li acarones el pelatge.

—Mira, Claude, no són encantadors? —vaig exclamar quan *madame* Clément, la nostra veïna, ens va ensenyar els gatets tigrats que es bellugaven maldestrament i ensopegaven els uns amb els altres al seu cistellet.

Però Claude tenia al·lèrgia al pèl dels gats i, a més, no li agradaven els animals.

—Els únics animals que m'agraden són els peixos —va dir quan només feia dues setmanes que ens coneixíem. I, de fet, ja aleshores hauria d'haver sabut que, per a mi, Aurélie Bredin, les opcions de ser feliç amb una persona a qui només agradaven els peixos eren més aviat poques.

Amb decisió, vaig empènyer la porta de la botigueta i em vaig comprar un paraigua de color blau cel amb pics blancs i amb la punta del bastó en forma de cap d'ànec i color de caramel.

Va ser el passeig més llarg de la meua vida. Al cap d'una estona, les botigues de modes i els restaurants que hi havia a banda i banda del bulevard van desaparèixer i es van convertir en botigues de mobles i lavabos, fins que també es van esvanir i vaig continuar fent el meu camí solitari a través de la pluja, davant de les cases de color de sorra, que no oferien gaire distracció a la vista i que acompanyaven amb una calma estoica els meus pensaments i sentiments desordenats.

Al final del bulevard, que desemboca al Quay d'Orsay, vaig trencar cap a la dreta i vaig travessar el Sena en direcció a la Place de la Concorde. L'obelisc es dreçava com un índex fosc al mig de la plaça, i em va semblar que el seu aire distingit d'inspiració egípcia no tenia res a veure amb la multitud de petits cotxes de llauna que hi giraven frenèticament al voltant.

Quan algú és infeliç, o bé ja no veu res i el món s'enfonsa en una absoluta manca de significat o bé, de cop i volta, tot es torna significatiu. Fins i tot coses tan banals com un semàfor que canvia de verd a vermell poden decidir si un tira cap a la dreta o cap a l'esquerra.

I així, al cap de pocs minuts em vaig trobar passejant per les Tulleries, com una figura minúscula i trista sota un paraigua clapejat que es desplaçava lentament i de manera vacil·lant pel parc solitari en direcció al Louvre, a punta de dia va recórrer com flotant la riba dreta del Sena, va passar per l'Île de la Cité, va passar per Notre-Dame i per davant dels fanals de la ciutat, que s'anaven il·luminant, fins que, finalment, es va aturar al petit pont Louis-Philippe, que porta fins a l'Île Saint-Louis.

El profund color blau del cel s'estenia per damunt de París com un retall de vellut. Faltava poc per a les sis, va anar parant de ploure, em vaig repenjar, esgotada, damunt de la barana de pedra del vell pont i vaig contemplar, penserosa, la superfície del Sena. Els fanals es reflectien tremolant i espurnejant a l'aigua fosca, amb la màgia fràgil de totes les coses boniques.

Al cap de vuit hores, milers de passes i milers de pensaments, havia arribat a aquell lloc tan tranquil. Em va caldre tot aquell temps per comprendre que la tristesa abismal que m'oprimia el cor com si fos de plom no procedia només del fet que Claude m'hagués abandonat. Tenia trenta-dos anys i no era la primera vegada que un amor se'm trencava. Unes vegades me n'havia anat jo; d'altres, m'havien abandonat. I la veritat és que havia conegut homes molt millors que Claude, el penjat.

Em penso que va ser aquesta sensació que tot es dissolia, que tot canviava, que persones que m'havien donat la mà de sobte desapareixien per sempre, la que em va fer sentir vertigen i que, entre aquest univers immens i jo, no hi havia res més que un paraigua de color blau cel amb pics blancs.

Això no millorava en absolut la meva situació. Estava sola en un pont, uns quants cotxes em van passar pel costat, el vent em va tirar els cabells damunt del rostre i em vaig aferrar al paraigua del cap d'ànec com si tingués por que també m'abandonés.

—Auxili! —vaig gemegar, i vaig trontollar una mica arran de la barana de pedra.

—*Mademoiselle? Oh, mon Dieu, mademoiselle*, no ho faci! Aturi's, *arrêtez!* —vaig sentir unes passes apressades darrere meu i em vaig espantar.

El paraigua em va relliscar de la mà, es va girar, va topar amb la barana i va caure ballant en cercles abans d'aterrar silenciosament de panxa a l'aigua.

Em vaig girar, desconcertada, i vaig veure els ulls foscos d'un jove policia que m'observava amb una mirada de preocupació.

—Està bé? —em va preguntar, nerviós. Era evident que em prenia per una suïcida.

Jo vaig assentir amb el cap.

—Sí, és clar, de primera —vaig respondre, amb un somriure forçat. Ell va aixecar les celles com si no es cregués ni paraula del que deia.

—No m'ho crec, *mademoiselle* —va dir—. Fa estona que l'observo i no té pas l'aspecte d'una dona a qui les coses van de primera.

Jo vaig callar, avergonyida, i vaig contemplar un moment com el paraigua de pics blancs baixava bressolant-se lentament damunt la superfície del riu. El policia va seguir la meva mirada.

—Sempre és igual —va afegir—. Ja sé què passa, amb aquests ponts. Fa poc vam haver de pescar una noia de l'aigua glaçada una mica més avall. Vam arribar-hi just a temps. Si hi ha algú romancejant molta estona en un

pont, segur que està enamorat o a punt de saltar a l'aigua. —Va remenar el cap i va continuar dient:— Mai no he entès per què sempre hi ha hagut aquesta afinitat dels enamorats i els suïcides amb els ponts.

Va acabar la seva digressió i em va mirar amb desconfiança.

—Es veu força trasbalsada, *mademoiselle*. Vol dir que no volia fer cap bestiesa? Una dona tan bonica com vostè, què fa tanta estona en un pont?

—No, no, s'equivoca! —vaig assegurar-li—. De vegades, les persones normals també passen llargues estones als ponts, simplement perquè és agradable mirar el riu.

—Però té els ulls molt tristos. —Era evident que no pensava rendir-se.— I ara mateix semblava que estigués a punt de caure.

—No és veritat! —vaig respondre—. Només m'he marejat una mica —em vaig afanyar a afegir i, involuntàriament, em vaig posar la mà a la panxa.

—*Oh, pardon! Excusez-moi, mademoiselle... madame!* —I va allargar les mans fent un gest de torbació.— No podia imaginar-me... *vous êtes... enceinte?* Doncs hauria d'anar més amb compte, si em permet que l'hi digui. Puc acompanyar-la a casa?

Jo vaig remenar el cap i vaig estar a punt de posar-me a riure. No, la veritat és que no estava embarassada.

Ell va decantar el cap i va somriure amb galanteria.

—N'està segura, *madame*? Pot comptar amb la protecció de la policia francesa. Només faltaria que encara li passés una desgràcia. —Va dirigir una mirada amoinada a la meva panxa plana i va afegir:— I quant li falta?

—Ecolti, *monsieur* —li vaig contestar, amb veu ferma—. No estic embarassada i segur que no ho estaré durant un cert temps. M'he marejat una mica i això és tot.

I vaig pensar que no era gens estrany perquè, a banda d'un cafè, no hi havia pres res en tot el dia.

—Oh! *Madame...* Vull dir... *mademoiselle!* —es va corregir, i va retrocedir, visiblement incòmode—. Li demano disculpes, no era la meva intenció ser indiscret.

—No passa res! —vaig sospirar, i vaig esperar que se n'anés.

Però l'home de l'uniforme de color blau fosc no se n'anava. Era el prototip del policia de París que havia vist tantes vegades a l'Île de la Cité, on hi ha la seu de la prefectura de policia: alt, prim, ben plantat i sempre disposat a galantejar. Aquell semblava haver-se proposat convertir-se en el meu àngel de la guarda.

—Molt bé, doncs... —Vaig repenjar l'esquena a la barana del pont i vaig intentar acomiadar-me'n amb un somriure. Un home de mitjana edat amb un impermeable ens va passar pel costat i ens va dirigir una mirada encuriosida.

El policia es va tocar la gorra amb dos dits.

—Doncs si no puc fer res més per vostè...

—No, realment no.

—Doncs cuidi's.

—Ho faré. —Vaig serrar els llavis i vaig assentir amb el cap unes quantes vegades. Era el segon home en vint-i-quatre hores que em deia que em cuidés. Vaig aixecar la mà, em vaig girar i em vaig repenjar amb els colzes a la barana. Vaig examinar amb atenció la catedral de Notre-Dame, que es dreçava enmig de la foscor al final de l'Île de la Cité com una astronau medieval.

Darrere meu vaig sentir que algú s'aclaria la veu, vaig apartar-me de la barana i em vaig girar lentament de nou cap al carrer.

—I doncs? —vaig dir al policia.

—Però llavors què és? —em va preguntar, somrient com George Clooney a l'anunci de Nespresso—. *Madame* o *mademoiselle*?

Oh, Déu meu, jo que volia ser tranquil·lament infeliç i ara un policia volia lligar amb mi.

—*Mademoiselle*, per descomptat —li vaig contestar, decidida a emprendre la fugida. Vaig sentir les campanes de Notre-Dame, vaig travessar el pont i em vaig dirigir ràpidament cap a l'Île Saint-Louis.

N'hi ha que diuen que aquesta petita illa dins del Sena, que es troba directament darrere de l'Île de la Cité, molt més gran i a la qual només es pot accedir travessant ponts, és el cor de París. Però és un cor vell que batega molt a poc a poc. Jo hi venia molt poques vegades i sempre em quedava parada en comprovar la calma que regnava en aquest barri.

Quan vaig trencar cap a la Rue Saint-Louis, el carrer principal, en què s'arregleren pacíficament tot de botiguetes i petits restaurants, vaig comprovar, mirant cap enrere de reüll, que una figura alta i esvelta vestida d'uniforme em seguia a una certa distància. O sigui que el meu àngel de la guarda no es rendia. Però què es devia imaginar, aquell home? Que intentaria suïcidar-me quan arribés al pont següent?

Vaig accelerar el pas i vaig arribar quasi corrent a la botiga més propera en què encara hi havia llum. Era una petita llibreria i, quan vaig entrar-hi mig ensopgant, mai no hauria dit que aquell acte em canviaria la vida per sempre.

Al principi vaig pensar que no hi havia ningú a la llibreria. De fet, estava tan atapeïda de llibres, prestatges i tauletes que no vaig veure l'amo del negoci, que era al final de la sala amb el cap ajupit darrere d'un escriptori

passat de moda i ple de llibres apilats temeràriament en equilibri inestable. L'home estava concentrat en un llibre il·lustrat i passava les pàgines amb molta cura. Tenia un aspecte tan tranquil, amb els seus cabells ondulats i d'un gris platejat i les seves ulleres de llegir en forma de mitja lluna, que no vaig gosar destorbar-lo. Em vaig quedar immòbil en aquella mena de capoll ple de calidesa i banyat per una llum groguenca i vaig notar com el meu cor començava a bategar més a poc a poc. Cautelosament, em vaig arriscar a mirar cap enfora. Davant de l'aparador, en què hi havia escrit amb lletres daurades i descolorides *Librairie Capricorne Pascal Fermier*, vaig veure el meu àngel de la guarda contemplant amb un gran interès els llibres exposats.

Involuntàriament, vaig sospirar, i el vell llibreter va aixecar la mirada del seu llibre i va observar-me, sorprès, abans de tirar-se les ulleres cap amunt.

—Ah... *bonsoir, mademoiselle*. No l'he sentida entrar —va dir, amablement, i el seu rostre bonhomíós d'ulls intel·ligents i somriure delicat em va recordar una foto de Marc Chagall al seu estudi. Amb la diferència que aquell home no tenia cap pinzell a la mà.

—*Bonsoir, monsieur* —vaig contestar, una mica torbada—. Perdoni, no volia espantar-lo.

—No pateixi —em va respondre, aixecant les mans—. És que em pensava que ja havia tancat. —Va mirar cap a la porta, va veure que al pany hi havia un manat amb moltes claus i va remenar el cap.— Em sembla que perdo la memòria.

—O sigui que realment havia tancat? —vaig preguntar, mentre feia una passa endavant i desitjava que el meu àngel de la guarda sortís de l'aparador i arrenqués el vol d'una vegada.

—Miri amb tranquil·litat, *mademoiselle*. Les coses s'han de fer amb calma —va dir, somrient—. Busca alguna cosa concreta?

Busco una persona que realment m'estimi, li vaig respondre en silenci. He vingut a amagar-me d'un policia que es pensa que em vull tirar d'un pont i per això faig veure que busco un llibre. Tinc trenta-dos anys i he perdut el meu paraigua. Voldria que em passés alguna cosa bona d'una vegada.

L'estómac em va roncar sorollosament.

—No... no, no busco res especial —vaig dir, ràpidament—. Només que sigui... agradable. —Em vaig posar vermella. Ara segurament em prendria per una ignorant amb una capacitat expressiva tan limitada que no podia anar més enllà de la paraula «agradable», que no volia dir gran cosa. Esperava almenys que les meves paraules haguessin servit perquè no sentís com em roncava l'estómac.

—Vol una galeta? —va preguntar *monsieur* Chagall.

Em va atansar una safata de plata plena de galetes de mantega i, al cap d'un breu moment de vacil·lació, vaig agafar-ne una amb gratitud. Aquella galeta tan dolça resultava consoladora i va calmar de seguida el meu estómac.

—Sap què? És que avui no he menjat gaire —li vaig explicar, mentre mastegava la galeta. Per desgràcia, sóc una d'aquelles persones tan insegures que contínuament se senten obligades a donar explicacions.

—Ja passa, de vegades —va dir *monsieur* Chagall, sense fer més comentaris sobre la meva torbació—. Allà baix —va continuar dient, mentre m'assenyalava una taula plena de novel·les— potser trobarà el que busca.

I realment tenia raó. Al cap d'un quart d'hora vaig

sortir de la Librairie Capricorne amb una bossa de paper de color carbassa en què hi havia imprès un petit unicorn blanc.

—Una bona elecció —va dir *monsieur* Chagall mentre m'embolicava el llibre d'un jove escriptor anglès que tenia un títol molt bonic: *El somriure de les dones*—. Segur que li agradarà.

Jo vaig assentir amb el cap i vaig buscar els diners per pagar, vermella com un tomàquet. Amb prou feines vaig poder dissimular la meva sorpresa, però *monsieur* Chagall, mentre tancava la porta de la llibreria, potser va interpretar la meva actitud com l'emoció pròpia d'una persona amant de la lectura en tenir un nou llibre a les mans.

Vaig agafar aire i vaig contemplar el carrer buit. El meu amic policia havia abandonat el seu lloc de vigilància. Segurament havia pensat que, estadísticament, hi havia poques possibilitats que algú que es comprava un llibre tot seguit anés a tirar-se des d'un pont del Sena.

Però aquest no va ser pas el motiu de la meva sorpresa, que ben aviat es va convertir en una excitació que em va fer accelerar el pas i pujar en un taxi amb el cor batejant de pressa.

El llibre, que vaig abraçar com un tresor dins del seu preciós embolcall de color carbassa, començava amb una frase que em va deixar perplexa, encuriosida, electritzada:

«La història que voldria explicar comença amb un somriure i s'acaba en un petit restaurant de Saint-Germain-des-Prés, on batega el cor de París, que té el prometedor nom de *Le Temps des Cerises*».

Seria la segona nit que passava gairebé sense dormir. Però aquest cop no va ser un amant infidel, qui em va fer per-

dre la calma, sinó un llibre —qui s’ho havia d’imaginar, en una dona que era qualsevol cosa menys una lectora apassionada! Un llibre que em va atreure i em va arrossegar des de les primeres frases, que de vegades era trist i de vegades tan divertit que em feia riure ben fort. Un llibre que era alhora preciós i enigmàtic perquè, per moltes novel·les que llegeixis, molt poques vegades et pot passar que et trobis amb una història d’amor en què el teu propi restaurant té un paper central i en què la protagonista surt descrita de tal manera que t’hi veus reflectida com en un mirall, en un dia en què ets molt feliç i tot et surt bé!

Quan vaig arribar a casa, vaig penjar la meva roba humida damunt del radiador i em vaig posar un pijama net i suau, vaig omplir una tetera de te, em vaig preparar uns quants entrepans i vaig escoltar els missatges del contestador. Bernadette havia intentat parlar amb mi tres vegades i s’havia excusat per haver irromput en els meus sentiments amb «la sensibilitat d’un elefant».

Les seves paraules em van fer somriure:

—Escolta, Aurélie, si vols estar trista per aquest idiota, estigues trista, però no estiguis enfadada amb mi i truca’m, d’acord? Penso molt en tu!

La meva ràbia feia estona que s’havia esvaït. Vaig posar la safata amb el te, els entrepans i la meva tassa preferida damunt de la tauleta de teca del costat del sofà de color de safrà, vaig rumiar un moment i vaig enviar un missatge a la meva amiga que deia això:

«Estimada Bernadette, trobo que és terrible que tinguis raó. Pots venir a veure’m demà passat? Tinc ganes de veure’t. Ara me’n vaig a dormir. *Bises*, Aurélie».

Allò que me n’anava a dormir era mentida, és clar, però la resta era cert. Vaig agafar la bossa de paper de la

Librairie Capricorne de la calaixera de l'entrada i la vaig deixar amb molta cura al costat de la safata. Vaig tornar a tenir la sensació que aquella seria la meva bossa màgica personal.

Vaig contenir una mica la meva curiositat, em vaig prendre el te a petites glopades, després em vaig menjar els entrepans i finalment em vaig tornar a aixecar i vaig anar a buscar la meva manta de llana al dormitori.

Era com si volgués retardar el moment en què començaria tot de veritat.

I llavors, finalment, vaig desembolicar el llibre i el vaig obrir.

Si ara digués que les hores següents em van passar volant només diria mitja veritat. De fet, em vaig concentrar fins a tal punt en la història que no sabia dir si va passar una hora o en van passar tres o sis. Aquella nit vaig perdre completament la noció del temps, vaig entrar a la novel·la com els protagonistes d'*Orphée*, una vella pel·lícula de Jean Cocteau que vaig veure una vegada amb els meus pares quan era petita, amb l'única diferència que, en comptes de travessar un mirall que poc abans havia tocat amb el palmell de la mà, havia travessat la coberta d'un llibre.

El temps s'allargava i s'encongia i, finalment, va desaparèixer del tot.

Acompanyava aquest jove anglès, el qual, a causa de la passió per l'esquí del seu col·lega francòfil (va tenir una complicada fractura de la cama a Verbier), acaba traslladant-se a París. Treballa per a la fàbrica d'automòbils Austin i s'ha d'establir a França per substituir el director de màrqueting, que estarà de baixa uns quants mesos. El problema és que els seus coneixements de francès són tan

rudimentaris com la seva experiència amb els francesos, i espera, amb un complet desconeixement de l'ànima nacional francesa, que tothom a París (almenys a la sucursal de París de l'empresa) parli la llengua de l'imperi i es presti a col·laborar amb ell.

I no només se sent horroritzat per l'estil de conducció temerari dels parisencs, que arriben a acumular fins a sis cotxes en paral·lel en carrers de dos carrils, no s'interessen en absolut per què passa darrere seu i simplifiquen la regla daurada de les autoescoles «mirall de dins, mirall de fora, en marxa» fins a convertir-la en un simple «en marxa», sinó també pel fet que els francesos no fan reparar els bonys ni les rascades dels cotxes i no se senten gens impressionats per frases publicitàries com ara «Mini — it's like falling in love», perquè els agrada més enamorar-se de les dones que no pas dels cotxes.

Convida al restaurant franceses boniques i s'esgarrija en comprovar que, després d'exclamar «Ah, comme j'ai faim!», demanen el menú complet i més car però només tasten la seva *salade au chèvre*, mengen una mica de *boeuf bourgignon* i es fiquen dues culleradetes de *crème brûlée* a la boca abans de deixar els coberts encisadorament damunt de totes les restes culinàries.

D'altra banda, els francesos no han sentit parlar mai de la necessitat de fer cua per res ni tampoc parlen mai del temps. Per què haurien de fer-ho, si hi ha temes més interessants? Els tabús són pràcticament desconeguts. La gent vol saber com és que, a mig camí dels trenta i els quaranta, encara no ha tingut cap fill («Cap ni un? Ni un tan sols?!»), què pensa sobre la política dels americans a l'Afganistan, sobre el treball infantil a l'Índia, si no troba que els objectes artístics de cànem i polièstirè de Vladímir Wroscht a la Galerie La Borg no són *très hexagonale* (no

coneix l'artista ni la galeria ni entén el sentit de la paraula «hexagonal»), si està satisfet amb la seva vida sexual i què li sembla que les dones es tenyeixin el pèl púbic.

En altres paraules: el nostre protagonista no para de rebre ensurts.

És el típic *gentleman* anglès a qui no agrada gaire parlar. I, de cop i volta, es troba que ha de discutir sobre tota mena de coses, sobre tots els llocs possibles i impossibles, a l'empresa, al cafè, a l'ascensor (amb quatre pisos n'hi ha prou per encetar una animada conversa sobre els incendis de cotxes a la *banlieue*, els suburbis de París), als lavabos masculins (la globalització és una cosa positiva o negativa?) i, naturalment, al taxi, perquè els taxistes francesos tenen, a diferència dels seus col·legues de Londres, una opinió sobre qualsevol tema (que, per descomptat, expressen), i el client no es pot quedar callat darrere d'un vidre separador perseguint els seus propis pensaments: també ha de dir alguna cosa!

Al final, l'anglès s'ho agafa tot amb humor britànic. I quan, després d'uns quants dubtes i vacil·lacions, s'enamora perdudament de Sophie, una noia encisadora i una mica capriciosa, el contacte entre el caràcter complicat francès i l'*understatement* britànic provoca al principi molts malentesos i embolics però, finalment, tot plegat s'acaba amb una meravellosa *entente cordiale*, encara que no pas dins d'un Mini, sinó en un petit restaurant francès de la Rue Princesse que es diu Le Temps des Cerises, amb estovalles de quadres vermells i blancs, el meu restaurant, sense cap mena de dubte.

Vaig tancar el llibre. Eren les sis del matí i tornava a creure que l'amor era possible. Havia llegit tres-centes vint

pàgines i no em sentia gens cansada. Aquesta novel·la havia estat com una excursió increïblement estimulante a un altre món, un món que em resultava estranyament familiar.

Si un anglès havia pogut descriure amb tanta precisió un restaurant que no sigui per exemple com La Coupole o la Brasserie Lipp, que es poden trobar en qualsevol guia de viatges, això volia dir que hi havia estat.

I si la protagonista de la seva novel·la s'assemblava tant a mi, fins i tot en el delicat vestit de color verd fosc que jo tenia desat a l'armari, o en el collar de perles amb la gran pedra de forma oval que m'havien regalat pel meu aniversari quan vaig fer divuit anys, això havia de ser o una increïble casualitat o l'indici inequívoc que el novel·lista m'havia vist algun cop.

Però el fet que aquesta dona que sóc jo, en un dels dies més desgraciats de la seva vida, triés en una llibreria precisament aquest llibre ja no podia ser una simple casualitat, sinó que era el destí qui em parlava directament. Però què volia dir-me?

Intrigada, vaig girar el llibre i vaig mirar la foto d'un home d'aspecte simpàtic i somrient amb els cabells rossos i curts i els ulls blaus, assegut en un banc d'algun parc anglès amb els braços estesos relaxadament damunt del respall.

Vaig tancar els ulls un moment i vaig intentar recordar si havia vist alguna vegada aquell rostre i aquell somriure juvenil que desarmava qualsevol mena de reserva. Però per molt que remenés als calaixos de la meua memòria, no hi trobava aquell rostre.

El nom de l'autor, Robert Miller, tampoc no em deia res.

De fet, ni coneixia ningú que es digués Robert Miller ni tampoc cap anglès, a banda dels turistes que de tant en

tant es perdien al meu restaurant i d'aquell intercanvi de l'època de l'escola que era de Galles i que, amb els seus cabells rojos i tantes pigues a la pell, em feia pensar en l'amic de Flipper, el dofí.

Vaig examinar amb atenció la breu biografia de l'autor.

Abans d'escriure *El somriure de les dones*, la seva primera novel·la, Robert Miller va treballar d'enginyer en una gran empresa automobilística anglesa. Li agraden els cotxes d'època, París, la cuina francesa i viu amb el seu terrier de Yorkshire, Rocky, en una casa de camp prop de Londres.

—Qui caram ets, Robert Miller? —vaig dir a mitja veu, mentre tornava a mirar l'home del banc del parc—. Qui ets? I com és que em coneixes?

I, de sobte, em va començar a voltar pel cap una idea que cada cop m'agradava més.

Volia conèixer aquell autor que no només m'havia tornat les ganes de viure en un dels moments més foscos de la meua existència, sinó que, de manera misteriosa, semblava tenir alguna cosa a veure amb mi. Li escriuria i li donaria les gràcies. I després el convidaria a passar un vespre fantàstic al meu restaurant i esbrinaria què hi havia darrere de la seva novel·la.

Em vaig asseure i vaig assenyalar amb l'índex aquell Robert Miller que potser en aquell mateix moment passejava el gos per algun lloc dels Cotswolds.

—*Mister Miller*, ens veurem!

Mister Miller em va somriure i, curiosament, no vaig dubtar ni un instant que aconseguiria localitzar el meu nou i únic escriptor preferit.

El que no podia ni imaginar-me era que precisament aquell autor fugia de la notorietat pública com de la pesta.